41. פינחס. אחריות המנהיג ואחריות העם.

חלק ניכר מפרשת פינחס מוקדש לקרבנות שעם ישראל נצטווה להקריב מדי יום בבית המקדש, כולל בשבתות ובמועדים. עולה השאלה מדוע קטע זה מופיע דווקא כאן, בשלהי ספר במדבר, ולא בספר ויקרא, העוסק בעיקר בעבודת הכהנים.

רבותינו ז״ל דנים במדרש בשאלה זו ומקשרים את קטע הקרבנות לקטע שקדם לו. הקטע הקודם מכיל פתיחה חריגה ונדירה בכל התורה כולה: במקום וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, אנחנו קוראים (כז 15): וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל ה׳ לֵאמֹר (בבקשתו: יִפְקֹד ה׳ ... אִישׁ עַל הָעֵדָה). משה רבנו שמע שעליו להסתלק מהעולם והבין שלא יחצה את הירדן. לכן הוא פונה ביוזמתו להקב״ה ומבקש ממנו לא להניח את עם ישראל ללא רועה נאמן. מיד לאחר פנייתו של משה רבנו מופיעה פרשת הקרבנות.

רש״י (כח 2), לאור רבותינו ז״ל, מפרש: משל למה הדבר דומה? לבת מלך ששכבה על ערש דווי ועמדה להסתלק מהעולם. היא פנתה אל בעלה ואמרה לו: ׳בעלי! אני מבקשת ממך, אחרי מותי אנא שמור על בנינו, דאג להם ופרנס אותם.

אמר לה בעלה: רעייתי! עד שאת פוקדת אותי על בנינו, מדוע לא תפקדי גם את בניי עליי: שלא יינטשו אותי בעת זקנה, שלא יבגדו בי, שלא יתנו לי עורף״.

הנמשל הוא שמשה רבנו, כמו בת המלך, עומד להיפטר מהעולם, ופונה לה׳ ואומר לו: ׳אנא ה׳! דאג לבני ישראל שיהיה להם מנהיג אֲשֶׁר יֵצֵא לִפְנֵיהֶם, וַאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם, וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם, וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם, שיהיה להם רועה נאמן אחרי מותי במדבר ובארץ כנען׳.

כתשובה לכך, אומר הקב״ה: **צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי... תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ.

ענה לו הקב״ה: חנך אתה את בני ישראל על מנת שיידעו את חובותיהם. אני, את המוטל עליו עשיתי: המן, השלו, הבאר, עמודי האש והענן שהנחו אותם בדרך וכו׳. אך גם מצדם נדרש מהם: ׳תמיד של שחר ובין הערביים מדי יום ביומו׳.

כשמדברים על מנהיג, נוטים לחשוב תמיד על חובותיו, אבל מהן חובות העם? נדרש מהם גם את חובותיו וקיום המצוות:

לכן, לא רק וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל ה׳ לֵאמֹר אלא גם וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: **צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל!**